

2026. 04. 18.

Mindennek rendelt ideje van. (Préd 3,1)

Kedves testvérek!

Kiváltság az, hogy az ember zenélhet, hogy hozzáférhet ehhez a mennyei szférához - talán ezt mindannyian együtt vallhatjuk. De ennek a kiváltságnak a magasztosságát és páatosztát néha egy-egy kérdéssel agyon is tudják emberek ütni. Amikor a zenész a másik világban, az Isteni területen érzi már magát, akkor kaphat olyan kérdéseket, mint például (saját gyűjtés): "vááá, de menő. Te tudod külön is mozgatni az ujjaidat?!" Valaki számára már ez is medzsi kategória, míg mások számára Duruflé Requiem utolsó tétele sem az. Van, akinek varázslat a 4 és 8 lábás regiszter, és van aki nem ül olyan hangszerhez, amiben nincs 32 lábás subbass, vagy spanyoltrombita. Sokfélék vagyunk, még állítólag olyan is van közöttünk, aki életében már játszott Gesz-dúrban, vagy horribile dictu: látott már kottában hisz hangot (ami ugye véletlenül sem C!). Abban is sokfélék vagyunk, hogy amikor én éppen a békéscsabai nyulam-bulam zenekar áldásos gyermekmúsora révén örök életemre beleszerettem a muzsikába 4 évesen (ajj, a boldog kilencvenes évek... rendszerváltás volt akkor...), más fúgákat játszott. Ma én játszom fúgákat, ámbár konkrétan nem ma, de mások éppen megbabonázódnak egy-egy orgona láttán, vagy hallatán.

A titok, a zene titka mindannyiunkat előbb vagy utóbb lenyűgöz, beszippant. Először még csak tátjuk a szánkat, amikor Mahlert hallgatunk (főleg a 8. szimfóniát - na ott aztán van apparátus). Aztán jön a titkok keresése. Na de miért szól az úgy? Mi az a felrakás? Mik a fogaskerekek benne? Milyen akkord ez?! És akkor elkezdjük szétszedni, mint a gyerek az autót, aki érteni akarja, hogy hogyan működik. Fogjuk a csavarhúzó, jönnek a tanáraitok, és együtt szétbontjátok a muzsikát. Életem legszebb rácsodálkozásaim származtak ebből a folyamatból. Amikor kibontottam valamit, és megértettem. Fú, de érdekes. Hát ott van benne az a Disz, az a sava-borsa... És minél inkább megértettem, mi történik a zenében, annál inkább jöttem rá arra, ami a kántori élet hitvallása is szerintem: hogy itt semmi medzsi nincs. Csak Isten. Talán ez a különbség az orgonista és a kántor között: az orgonista számára varázslat, medzsi. A kántor számára Isten maga. Amikor zeneszerzést tanultam, arra jöttem rá, hogy a zenét teremteni Isteni kiváltság. Lejátszani ugyanúgy. Jól lejátszani leginkább. Szerényen lejátszani még annál is inkább. És leginkább úgy, ha közben nem felejttem el: a kántori padon én nemcsak a lelkész munkatársa vagyok (tudom, mert mindkét oldalon voltam), hanem leginkább az Isten munkatársa vagyok.

Ajj, de hogy ez milyen nehéz is tud lenni. Mert énekelni kellene végig, meg változatosan harmonizálni. Kifejezni a szöveget. Jó lenne kicsi Jazz, de nem annyira, hogy öncélú

legyen, de legalább izgi. De az a 4-5 néni mindig elviszi a tempót... rétestészta ez a műfaj. Ajjj... elvárások nemcsak a lelkészekkel kapcsolatban vannak, hanem kántorokkal szemben is. Talán még is jó, ha megpróbáljuk megfejteni: mi a titok.

Én már erre idejekorán rájöttem, azóta pedig fennen hirdetem: semmi különös. Vannak azok a billentyűk, tudják. Fehér fekete, ó, néha (Zuglóban) fordítva. Na, azokat kell lenyomni. De mikor? Na, ez a nagy művészet testvérek! És ha kántorok vagyunk/leszünk/voltunk, akkor itt kell a Bibliát segítségük hívni: mindennek megvan a maga ideje. Hát időben. Akkor, amikor.

Ezen múlik. Nagyjából minden. Kocsár Miklós egyszer zeneszerzés főtárgyon mesélt egy történetet, szerintem anekdota, de nem biztos. A Rádiózenekar ment Amerikába egy koncertre. 1 koncert. Kivettek egy ütőst, akinek volt egy cintányérütése. Hát nem elszalasztotta?! Hát lehetett volna később is pótolni. De nem. Mert mindennek rendelt ideje van, és ha később pótolja, az ott bűn. Egyetlen helye van annak: a maga idejében.

Ha már fúgát említettem az elején. Pontosán ez a fúga titka is. Mi mindannyian fúgát játszunk. Az életünk egy fúga. A kántori életpálya egy fúga. A Kondorosi orgonapadon annakidején a 80 éves Mancikanénit váltottam. Ma már más ül ott. De ugyanabból az énekeskönyvből játszunk. A fúga megy tovább. Most rátok vár a feladat, hogy bekapcsolódjatok, és az úgy lesz szép, ha együtt szól. A fúga is akkor az izgalmas, amikor már ott van a régi az új, a régi lassabb, az új gyorsított... játék ez a javából. Az Isteni szférák játéka, az Isten munkatársainak homokozója, játszótere, játszóháza. De csak akkor, ha mindenki a maga idejében csinálja, amit kell: mindennek rendelt ideje van.

Semmi másra nem múlik. Ami pedig ezen felül van, azt a Jóatya mindannyiunknak megadja. Kinek könnyebben, kinek nehezebben. Ma szerintem nem kérhetünk mást mi sem az Istentől, csakis ezt: nyomjuk le akkor a billentyűt, amikor kell. És lehetőleg azt, amit kell. A többit majd Isten, meg a gyülekezet hozzáteszi. Most rendelt ideje a imádságnak lesz, de utána jöhet a muzsika is!

Hajduch-Szmola Patrik